

Stångåns källflöden

Länsstyrelsen Östergötland | 010 223 50 00 | ostergotland@lansstyrelsen.se

Stångåns källflöden | Ydre | Motala ströms HARO

Stendamm i nedre delen av vattendraget som utgör ett partiellt vandringshinder. Peter Gustafsson

Projektområde

Denna del av Stångån ligger 5-10 km öster/sydost om Österbymo i sydöstra delen av Ydre kommun. Stångåns källflöden rinner upp i flera grenar strax nordost om Grindsbo, men som snart förenar sig i ett vattendrag norrut till Långgölen. Därefter fortsätter ån norrut mot sjön Bringan och sedan österut till Sävsjön, totalt omkring 15 km. Bäckens karaktäriseras av en stor morfologisk variation med inslag av mestadels småringlande, lugnflytande till strömmande vatten, med inslag av meandrande partier, blockdominerade kvillar, forsar, källpåverkade strandmiljöer och ett par mindre kanjon-partier. Skuggningen är oftast god med björk, al, gran och tall, men naturligt lägre vid öppna till halvöppna våtmarker eller att bäcken ställvis är så bred att omgivande träd och buskar inte förmår att beskugga vattnet. På några platser finns blockrika partier där fåran breddar ut och blir upp till 60 meter bred. Denna naturtyp är ovanlig och finns bara på ett fåtal platser i länet. Flödet ökar successivt från källorna och nedströms, medelflödet är 127 -398 l/s.

Vid biotopkartering dominerades vattenvegetationen omväxlande av starr, löktåg, näckros och bäcknate, men även näckmossa, ältranunkel, svalting och fintrådiga grönalger var ställvis vanliga. Övriga arter som noterades var bladvass, vattenklöver, mannagräs, igelknopp, bredkaveldun, vattenbläddra, hårslinga och rödalger av släktet pärlbandsalger.

Länsstyrelserna

Denna del av Stångån utgör en värdefull naturmiljö med mycket få motsvarigheter i länet. Vattendraget är av nationellt värde för naturvärden och ligger i värdestrakt för sjöar och vattendrag i den regionala handlingsplanen för grön infrastruktur. Värdet betingas främst av att vattenmiljön är ovanligt opåverkad av fysiska ingrepp och hyser en stor variation av naturliga bäckmiljöer samt förekomst av öring och elritsa.

Orsak till åtgärder

Vattendragens ekologiska status bedöms måttlig till följd av fysiska förändringar (stendammar, vägtrummor, dikningar i våtmarker, rensningar och omgrävningar). Skogsavverkning, vattenförorening, borttagande av sten för kanotleder och vandringshinder bedöms som hot mot vattenmiljön. Död ved finns bara i ringa omfattning i vattnet.

Vad vi vill förbättra

Vi vill förbättra vattendragets morfologi och skapa fria vandringsvägar för fisk och annan fauna. En detaljerad åtgärdsplan för detta behöver tas fram. Målet är att återskapa de akvatiska livsmiljöerna genom att möjliggöra fiskvandring vid vandringshinder, förbättra livsmiljön genom restaurering av de rensade partierna, samt att på vissa delar utveckla funktionella kantzoner. Målet är att de aktuella sträckorna ska ha en god ekologisk status som återspeglas i god status på morfologi och konnektivitet. Kunskapen om objektets biologi bör utökas.

Planerade åtgärder och aktiviteter

I projektet kommer åtgärdsförslag för påverkade sträckor att tas fram. Förslagen kommer att förankras hos berörda sakägare. För att öka kunskapen om objektets biologi kommer en del inventeringar, så som elprovfiske genomföras. Målet är att åtgärda vandringshinder så att de blir passerbara för fisk och andra djurarter samt återföra sten, grus och död ved till vattendraget på rensade sträckor. Vi vill också säkerställa att vattendraget har och kan utveckla funktionella kantzoner, t.ex. genom att öka lövträdsbeskuggningen av vattendraget på en del partier.

Planerad uppföljning

Vi planerar att följa upp biologin genom elprovfisken. Hydromorfologin kommer att följas upp med hjälp av relevanta parametrar i biotopkarteringsmetoden.

I samverkan med

Ydre kommun

Sveaskog och andra markägare

Länkar

[Naturvärdesbeskrivning av Stångån från Bringan](#)

[Naturvärdesbeskrivning av Stångån från Långgölen](#)

[Naturvärdesbeskrivning av Övre Stångång](#)

[Värdestraktsbeskrivning för ”Stångån” i den regionala handlingsplanen för grön infrastruktur.](#)